

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ВНУТРІШНІХ СПРАВ**

**НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ
ІНСТИТУТ
ПРАВА ТА ПСИХОЛОГІЇ
КАФЕДРА ЦИВІЛЬНО-
ПРАВОВИХ ДИСЦИПЛІН**

**ІНСТИТУТ
КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧОЇ
СЛУЖБИ
КАФЕДРА ЗАГАЛЬНОЮРИДИЧНИХ
ДИСЦИПЛІН**

КАФЕДРА ЦИВІЛЬНОГО ПРАВА І ПРОЦЕСУ

СУЧАСНА ЦИВІЛІСТИКА УКРАЇНИ

**Матеріали доповідей
міжкафедрального круглого столу
(Київ, 17 грудня 2014 року)**

*В рамках Всеукраїнського тижня права
присвячений 90-річчю
професора Івана Адамовича Дмитренка*

КИЇВ – 2014

УДК 347(477)
ББК Х623

Редакційна колегія:

Гусарев С.Д.	доктор юридичних наук, професор
Заїка Ю.О.	доктор юридичних наук, професор
Лебідь В.І.	кандидат юридичних наук, доцент
Губарев С.В.	кандидат юридичних наук

Рекомендовано до друку вченою радою навчально-наукового інституту права та психології Національної академії внутрішніх справ (протокол № 4 від 02.12.2014 р.)

У збірнику представлено тези доповідей та виступів учасників міжкафедрального круглого столу «Сучасна цивілістика України», присвяченого Всеукраїнському тижню права та 90-річчю професора Івана Адамовича Дмитренка, що відбувся 17 грудня 2014 року в Національній академії внутрішніх справ.

Матеріали подано в авторській редакції.

С 916 **Сучасна цивілістика України** : матеріали міжкафедрального круглого столу «Сучасна цивілістика України» (17 грудня 2014 р.) [Текст]. – К., 2014. – 100 с.

УДК 347(477)
ББК Х623

ЗМІСТ

П.І.Б. учасника	Тема доповіді	Стор.
Наукові доповіді на пленарному засіданні		
Заїка Ю.О.	Новації в інституті захисту інтересів потерпілого від кримінального правопорушення	3
Лебідь В.І.	Правове регулювання стажування працівників: чи потрібна диференціація?	6
Єфремова І.І.	Особливості захисту особистих немайнових прав фізичної особи у суді	9
Безрутченко С.М.	Щодо окремих питань розмежування сфер фінансово-та цивільно-правового регулювання	12
Севрюкова І.Ф.	Деякі проблеми визначення житлового приміщення як об'єкту речових прав	19
Губарєв С.В.	Принципи земельного права як основа правового регулювання земельних відносин	22
Герасимчук Л.В.	Спеціальне пенсійне забезпечення та пенсії за вислугу років: деякі проблемні питання	25
Наукові доповіді учасників		
Плахотнюк Н.В. Юзва О.О.	Історичний аспект міжнародно-правового та національного механізмів захисту прав та свобод людини і громадянина	28

ОСОБЛИВОСТІ ЗАХИСТУ ОСОБИСТИХ НЕМАЙНОВИХ ПРАВ ФІЗИЧНОЇ ОСОБИ У СУДІ

Єфремова І.І., завідувач кафедри цивільно-правових дисциплін факультету права та лінгвістики Білоцерківського національного аграрного університету, кандидат юридичних наук, доцент

Цивільне законодавство України, в цілому, відповідає міжнародним стандартам, що визначились у сфері основних прав та свобод людини, оскільки ґрунтується на положеннях Загальної декларації прав людини, Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод з відповідними додатковими протоколами, Міжнародного пакту про громадянські та політичні права, Міжнародного пакту про економічні, соціальні і культурні права та інших міжнародних актів у сфері прав людини.

Конституція України визначила власну структуру прав людини, які є основними, а так і непорушними. Так, у Розділі II Конституції України, ст. ст. 21 – 68 встановлюють основні майнові та немайнові права та свободи людини і громадянина[1]. Більш деталізовано основні немайнові права людини визначені у Книзі 2 Цивільного кодексу України. Аналізуючи її зміст, та досліджуючи практику судів у справах про захист особистих немайнових прав, можна констатувати, що до ідеального стану у сфері здійснення та захисту особистих немайнових прав в Україні необхідно, по-перше, забезпечити чітке дотримання та виконання норм закону, адже у ч. 2 ст. 3 Основного Закону чітко встановлено, що «права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави. Держава відповідає перед людиною за свою діяльність. Утвердження і забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком держави». По-друге, і про що останнім часом досить багато говорять і дискутують, однак чітких дій не проводиться, це необхідність провести цілу низку реформ, і в першу чергу, довести до логічного

закінчення судову реформу, яка постійно (змінюючи напрями) проводилась в Україні з часу проголошення незалежності.

З часу реформування цивільного права та процесу, значно збільшилась, і навіть, стала вживаною практика щодо звернень до суду із позовами про захист права на життя, на охорону здоров'я, на кваліфіковану медичну допомогу, права на свободу та особисту недоторканість, права на повагу до гідності та честі, ділової репутації, та за захистом інших немайнових прав. Також нерідко, а майже кожен такий позов супроводжується із застосуванням права на відшкодування не лише матеріальної, а і моральної шкоди.

Глава 3 Цивільного кодексу України зазначає невичерпний перелік способів, за допомогою яких здійснюється захист в тому числі і немайнових прав, однак самим дієвим, оскільки забезпечується примусовою силою держави, є звернення до суду. Саме суд може вирішити спір різними способами, які визначені у ст. 16 Цивільного кодексу України.

Можливість широкого застосування судової влади для захисту прав, законних інтересів і свобод громадян та організацій передбачена ст. 124 Конституції України, за якою юрисдикція судів поширюється на всі правовідносини, що виникають в державі, тобто з цивільних, трудових, земельних, державних, адміністративних, фінансових й інших правовідносин.

Питання захисту судом особистих немайнових прав фізичної особи залишається вкрай актуальним, оскільки відсутність належного правового врегулювання та суперечність окремих положень чинного процесуального законодавства породжує багато проблем при застосуванні передбачених указаними нормами способів захисту, що в більшості випадків позбавляє їх ефективності й істотно ускладнює здійснення судом захисту порушених особистих немайнових прав постраждалої особи.

Розгляд справ про захист особистих немайнових прав фізичної особи повинні розглядатись із дотриманням

певного процесуального порядку провадження у цивільних справах.

Процесуальний порядок провадження у справах про захист особистих немайнових прав фізичної особи включає в себе такі складові:

- 1) система процесуальних дій, що виконуються судом, учасниками процесу, виконавчою службою;
- 2) визначення змісту, форми та умов виконання процесуальних дій;
- 3) система цивільних процесуальних прав і обов'язків суб'єктів правовідносин, які визначають зміст цивільних процесуальних дій;
- 4) перелік гарантій щодо реалізації цивільних процесуальних прав і обов'язків.

Кожна складова процесуального порядку провадження у справах про захист особистих немайнових прав має свої особливості.

Необхідними елементами для виникнення цивільних процесуальних правовідносин є: 1) підстава; 2) привід; 3) процесуальні передумови.

Залежно від виду особистого немайнового права в кожному конкретному випадку повинні бути надані обґрунтовані докази, оскільки відповідно до ч. 1 ст. 60 Цивільного процесуального кодексу України, кожна сторона зобов'язана довести ті обставини, на які вона посилається як на підставу своїх вимог і заперечень. Ч. 4 вищевказаної статті, встановлює, що доказування не може ґрунтуватися на припущеннях. А так, повинні бути чіткі підстави, які підтверджуються відповідними юридичними фактами про порушення права позивача. Однак, в законодавстві не прописано чітких правил, щодо порядку порушення та розгляду справ про захист окремих особистих немайнових прав фізичної особи, що в кінцевому результаті призводить до неможливості належним чином задовольнити вимоги позивача.

Список використаних джерел:

1. Конституція України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР: за станом на 12.04.2012 // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 1996. – № 30. – Ст. 141.

2. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 № 435-IV: за станом на 19.01.2013 // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 2003. – № 40. – Ст. 356.

3. Цивільний процесуальний кодекс України. Закон від 18.03.2004 № 1618-IV // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 2004. – № 40-41, 42, ст.492

ЩОДО ОКРЕМИХ ПИТАНЬ РОЗМЕЖУВАННЯ СФЕР ФІНАНСОВО-ТА ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ

Безругченко С.М., професор кафедри господарсько-правових дисциплін навчально-наукового інституту права та психології Національної академії внутрішніх справ, кандидат економічних наук

Місце фінансового права як самостійної галузі права в системі права України давно стало загальновизнаним. Проте в науці не існує єдності в позиціях щодо меж фінансового права в системі права, а аналіз досліджень, присвячених цієї проблемі, свідчить про принципові суперечки з приводу віднесення деяких видів суспільних відносин до сфери фінансово-правового регулювання. Так, і сьогодні, триває, зумовлена цією проблемою, велика дискусія навколо предмета, методу та системи фінансового права. З одного боку виступають прибічники широкого (на думку більшості учасників дискусії занадто широкого) підходу щодо поширення сфери фінансово-правового регулювання на всі або майже всі грошові відносини. Згідно з ним в фінансовому праві, яке історично відносять до права публічного, використовуються також інститути і правові категорії, притаманні праву цивільному (договір, застава, порука, кредитні відносини у бюджетному праві тощо) та робиться висновок про розмивання меж фінансового та цивільного права у таких правових інститутах, як банківський кредит, розрахунки, страхування, цінні папери тощо . У цьому зв'язку, підтримуємо заперечення тих фахівців, які вважають достатньо обґрунтованим